

flere tilfælde skal udmåles straf overfor hyppigt recidiverende berigelsesforbrydere, og at dette ville kunne medføre behov for udmåling indenfor den øverste del af den strafferamme (på 3 års fængsel), som fandtes i straffelovens § 285 forud for den ændring, som lovforslaget førte til.

d. Ved 1. 319 13. 6. 1973 ændredes strafferammerne for ordinær berigelseskriminalitet i § 285, og bestemmelsen i § 287 om mindre berigelseskriminalitet fik en ændret udformning. Under behandlingen af det lovforslag, der førte til disse ændringer, blev der givet udtryk for ønskeligheden af en videre anvendelse af betinget dom. En udvidelse af anvendelsesområdet for betinget dom for berigelsesforbrydelser var allerede indtrådt forinden.

Anklagemyndighedens Årsberetning for 1974 beskriver anvendelsen af betinget dom overfor berigelseskriminelle på grundlag af et materiale på 1.034 mænd fra oktober kvartal 1973, herunder 692 dømt for tyveri. Det fremgår heraf, at betinget dom for tyveri har sit mest udstrakte anvendelsesområde ved tyveri i værdigruppen 1.000–5.000 kr. Ved værdier under denne grænse afgøres sagen sædvanligvis efter straffelovens § 287 med bøde. Ved tyveri af værdier over 5.000 kr. er betinget dom sjældnere anvendt, men forekom dog i materialet i 163 tilfælde; heraf angik 53 værdier mellem 10.000 og 20.000 kr. og 26 værdier over denne grænse. I 414 af de 692 sager forelå indbrud i et eller flere tilfælde, herunder forsøg på indbrud. Halvdelen af de 692 havde tidligere afgørelser (tiltale, straf, dom) for strafbart forhold. De værdigrænser, der nævnes, må antages at være »pristalsreguleret« i opadgående retning i de forløbne år.

Samtidig med, at anvendelsesområdet for betinget dom – som i enkeltstående tilfælde også gives ved tyveri af meget betydelige værdier, 100.000–300.000 kr., når specialpræventive grunde og personlige forhold taler derfor – er udvidet, må det antages, at de straffe, der udmåles, når frihedsstraf idømmes, er blevet kortere. I bemærkningerne til lovforslaget blev der givet udtryk for et ønske om en almindelig sænkning af strafudmålingsniveauet, og der er grund til at tro, at denne intention er efterlevet i domstolens praksis. Af kriminalstatistikken fremgår, at

andelen af ubetingede straffe på over 1 år idømt for berigelseskriminalitet efter § 285 i 1974 var ca. 15 pct., men i 1978 kun ca. 10,5 pct.

e. Baggrunden for den under d. beskrevne ændring og de anvisninger om strafvalg og strafudmåling, som gennemførelsen af lovændringen gav anledning til, var bl.a. kriminalforsorgens kapacitetsproblemer.

I 1939 var fængselsvæsenets kapacitet ifølge Fængselsdirektoratets beretning i alt 3.867. I dag omfatter afsoningskapaciteten knap 3.700. Denne kapacitet skal udover straffelovsdømte tillige dække behovet for afsoning af frihedsstraf for overtrædelse af særlovgivningen, det vil navnlig sige domme for spirituskørsel.

Der er grund til at tro, at afsoningskapaciteten på længere sigt er utilstrækkelig. Det, der er brug for nu, er således løsninger, der i en overgangsperiode fører til, at antallet af domfældte, der afventer afsoning, nedbringes eller i hvert fald ikke øges.

f. Jeg kan tilslutte mig, at det tilstræbes, at mængden af frihedsstraf mindskes.

En kontinuerlig udvikling gennem retspraksis, der har sit grundlag i en almindelig justering af straffelovens strafferammer, og som sker i samsvar med de vurderinger, der findes hos befolkningen i almindelighed, bl.a. formidlet gennem retternes lægdomme, vil ikke have de negative virkninger, som betydelige afkortninger ved bratte indgreb på enkelte områder gennem lovgivningsmagten eller pludselige omlægninger af retspraksis som følge af tilkendegivelser om lovgivningsmagtens intentioner må befrygtes at få.

Størstedelen af de frihedsstraffe, der anvendes overfor berigelsesforbrydere, idømmes lovovertrædere, der tidligere har gjort sig skyldig i berigelseskriminalitet. En pludselig nedsættelse af de straffe, der idømmes, kan efter min vurdering ikke undgå at svække retshåndhævelsens præventive virkning. Respekten for straffeloven vil blive mindre, og omløbshastigheden for tilbagefaldsforbrydere vil blive større.

En brat omlægning vil tillige medføre usikkerhed og uensartethed i retsanvendelsen og må ventes at føre til en yderligere belastning af landsretterne, hvis kapacitet allerede med den bestående sagsmængde er overbela-